

»V domačem jeziku se narod jame učiti, po materni besedi slovijo častiti možje, blagi dobrotniki svojega ljudstva« pravi Slomšek, le pouk na podlagi matrne besede more vzgojiti mladino, da: »Postane narod vrlih mož!»

Če otrok pouka ne ume, omahne v gorečnosti, postane, kar je čisto naravno, nepazljiv, lahkomišeln, brezbrizen. Če mu preti zavoljo tega kazni, ktere po svojem otroškem mnenju ne zasluži, postane še vrh tega lažnjiv, da bi se rešil kazni, zvrta krivdo na druge, shira duševno in otrok je skažen premnogokrat za celo življenje. »Slovensko mladež po nemški šolati je ravno toliko«, pravi Slomšek, »kakor prazno slamo mlatiti, veliko ropotanja, malo pa čvrstega zrnja. Otroci se naučijo po nemški kleti, svoje rojake za zijake imeti, se domačega blaga sramovati, in se le s ptujim bahati. Tako izsolana mladina je na pol surova jed; ni Slovenec ne pravi Nemec; vsakega pol ploda, malo, malo pridnega«. (Slomšek 4 knj. str. 253.) — Koliko tacega malopridnega sadu, takih nezrelih lesnik in lesnjač so nam že izgojile pomemčevalne šulferajnske šole, se lahko vsakdo prepriča, če si ne zamaši nalašč ušes in zakrije oči, in koliko tacega sadu nam še bo prinesla šulferajnska šola, če jo bomo še sami negovali v svoji slepoti, če jo bomo še sami krepili s tem, da ne odvrčamo slovenske mladine od nje. Slovensko dete spada v slovensko ljudsko šolo, nemška mladina pa v nemško, le na podlagi matrne jezika je napredek mogoč, le tako se more dobro vzgojevati in izobrazovati. Šola nima namreč samo dolžnost, da nauči otroke pisati, čitati, računati itd., ampak šola mora tudi vzgojevati, нравно, čednostno požlahtnovati, buditi in gojiti v njih ljubezen do Boga, ljubezen do roditeljev, do svojega naroda in domovine, do svojega bližnjega, navajati jih mora k pridnosti, delavnosti, k zmernosti in varčnosti. Pa kako bi mogli pričakovati za slovensko mladino tako blaždega vpliva od učiteljev, kateri se proslavljajo premnogokrat le po neprijaznosti in sovraštvu do vsega, kar je slovenskega, kateri nimajo za naše narodne vspehe in napredek nobene priznalne besede, ampak le besede zaničevanja, jeze, sovraštva in obsodbe.

Slovenski stariši, ne dajte se premotiti z različnimi darovi, z obleko, obutljo, z božično štruco in z drugimi vadami, s katerimi lovijo Vaše otroke v šulferajnske šole. Obleka se raztrga, štruca poje, vaš otrok pa izsolan v šulferajnski šoli je in ostane po Slomškovu besedi na pol surova jed; ne Slovenec ne pravi Nemec, vsakega pol ploda, malo — malo pridnega«. (Dalje sledi).

Politični ogled.

Državnozbornske volitve. Nemci bodo poslali v prihodnji državni zbor menda najslabše može, ki jih sploh morejo dobiti. Resni in delavni može nočejo več sprejeti nobenega mandata, ker vedo, da bi jih nemško časopisje zopet zavoljo najmanjših reči tiralo v obstrukcijo in bi tako ničesar ne mogli storiti za ljudstvo. Razbijajoča politika nemških poslancev se torej na njih samih tudi že maščuje. Slovenci gredo z velikim upanjem v volilni boj. V Istri in Trstu upajo, da bodo mandat za peto kurijo dobili v svoje roke. Le na Koroskem stoji slabo s slovenskim kandidatom, ker konservativni Nemci ne bodo hoteli več podpirati Slovencev.

Bivši socijalno-demokratski poslanec Resel ne bo v prihodnje več kandidiral, ker mu poslanstvo, kakoršno je bilo dosedaj in bo brzkone tudi v bodoče, vse premalo nese. Vodja Resel bo mesto tega s 1. oktobrom raje prevzel uredništvo »Arbeiterwille«, ki postane sedaj dnevnik in bo imel vsaj za dalj časa gotovo mastno plačo. Za mandat v peti skupini v Gradcu in okolici se bo pobrinil bivši poslanec Pernerstorfer, ki pa

ne more imeti ravno prevelike nade na konečno zmago. Sicer so se pa že tudi Resl jela majati tla in poskrbel je pravočasno za primerno službo.

Vojaška godba bo začela v Gradcu igrati. Tako je vsaj sklenilo društvo »Industriehalle«. Seveda so na ta sklep nemški nacionalci sila hudi, toda prebivalstvo se je že spametovalo in noče več čez drn in strn hoditi za njimi. Da bi nacionalcem ne šel cesarski namestnik tako uslužno na roko, bile bi graške razmere že davno boljše.

V Celovcu so začeli pristni Nemci boj proti cilindru in fraku, ker je baje ta obleka premalo nemška. Tako neumno-otročji postajajo torej že naši sosed! Prav jim svetuje nekdo, naj se začnejo zavijati v kože divjih zverin, kakor so delali stari Grmani, potem bodo res imeli nemško obleko!

Vojska v Južni Afriki se bliža svojemu koncu, ker je predsednik Krüger vrgel od sebe sila in kopita ter odšel v Laurenc-Marquez, kjer se je dal vjeti. Na posebni ladji se bo pripeljal v Evropo. Ali ni mnogo tudi angleški denar pomagal, da se vojska tako hitro končuje, si ne upa nihče zanikati.

Vojska na Kitajskem je tudi pri koncu. Vlade so začele mirovna pogajanja. Kitajska vlada je določila za svoja zastopnika princa Činga in cesarskega namestnika Lihungčanga. Rusi že umikajo svoje čete iz Pekina. Nemški cesar pa je poslal grof Waldersea na Kitajsko, da bo vsem četam vrhovni poveljnik, a sedaj se sklepa mir. To je pa blamaža za Nemce.

Dopisi.

Iz Frama. (Zaspanost.) Nekateri kraji južnega vznožja Pohorja še vedno tavajo v svoji narodni zaspanosti naprej. Vedno še spijo; Bog ve, ali se bodo skoro zbudili iz dolgotrajnega, vednega spanja. Vsaj čas bi že enkrat bil. Posebno pa že iz Frama ni dolgo nobenega poročila. No, pa Vam ga jaz priobčim.

Fram se vedno bolj pači s svojim nemštvom. Ni samo dovolj, da ima tukaj precejšnje število Nemcev svoja posestva, ampak tudi framčani so vseskozi razun malih izjem nemščini preveč naklonjeni. Ali morebiti to ni res? Gotovo da! Tu imate več dokazov.

Po celem Framu ne bode videli več ko dva, oziroma tri slovenske napise; drugo je vse v blaženi nemščini. Framski obrtniki in trgovci z nemškimi napisi menda mislijo, da naše ljudstvo bolj razume švabsčino, ko pa domači naš materni jezik. To je grdo ravnanje!

Poglejmo si uradovanja. Gosp. župan in občinski tajnik uradujeta vse v nemščini. Ali župan in njegov tajnik ne znata slovenski? Uradujeta slovenski! Šolski vodja tudi vse v nemškem uraduje. V posojilnici se sliši ob uradnih urah mnogo nemščine, ker njeni udje, izjemši jednega, vedno nemški govorijo. Na pošti ni dvojezičnega pečata. Ni ga skoro tukaj moža, ki bi se kaj pobrigal za tukajšnji slovenski napredek! Vedno stari kvas!

Framčani imajo tudi bralno društvo, pa dokaj zaspano. Ako ima bralno društvo v gostilni svoj sedež, težko napreduje.

Dragi framčani! Ker se drugod kažete kot Slovence, se pa še doma kažete kot narodnjake!

Odvrzite nemške napise, omislite si slovenske! Uradujte samo slovenski! Občujte med seboj le slovenski! Ne štejte si v zalugo, če vse v tujem nemškem jeziku izražate.

To je moj kratek poduk in svarilo za Vas. Če ste dobri Slovenci, bode tako tudi storili. Če pa ne bode, ste nepoboljšljivi nemskutarji.

Šmartin pri Slov. Gradcu. (Slomškova slavnost). Marsikateri si je že menda mislil, kaj da Šmarčani nič ne poročajo o slavnosti, katero so priredili dne

2. septembra. Pa počasi pride vse na vrsto, kakor je že pri nas navada. Krasen je bil dan, ki smo si ga izbrali v proslavo nepozabljivega vladike Slomškega. Že v predvečer so vihrale veličastne zastave raz cerkvenega stolpa, naznanjajoč imenitno slavnost, ki se ima vršiti. Tudi druga poslopja so bila z venci in zastavami primerno okrašena. Takoj po večernicah se je začelo zbirati v šolskem poslopju radovedno občinstvo, med katerim je bilo opaziti več gostov iz Starega trga, Podgorja, Šmiklavža in celo iz Št. Vida nad Valdekom. Najbolj so se izkazali Slovenjegraščani, ker — nobenega ni bilo. Kmalu potem je naznanilo gromenje topičev začetek slavnosti. Vse je bilo prenapolnjeno izvrstnega ljudstva. Gosp. Waukan, kot predsednik pozdravi zbrano množico. Na to je zapel domači pevski zbor pod vodstvom g. Krpača lepo pesem »Naše gore«. Vse je občudovalo zmognosti pevcev. Potem nastopi veleč. g. V. Vogrinc kot slavnostni govornik; v kratkem in duhovitem govoru je naslikal delovanje imenitnega Slovenca Slomškega. Zatem so se zopet vrstile lepe pesmi in deklamacije. Nazadnje je prišla šaloigra »Zamujeni vlak« na vrsto. Domači kmečki fantje so se vrlo obnašali. Izvrstno je uprizarjal J. Hartman mojstra Petra. Čekunov kovač se je kot občinski sluga dobro postavil, Krčmar Orel, sodar Potokar (F. Filač) in tesar Hribar (F. Bregant) so svoje vloge izvrstno igrali. Še tudi železniški nadzornik (g. Fr. Grm) in vratar (J. Mathaus) nista zaostala. Največja komedija je bila, ko se je pripeljal v posebnem vlaku mojster Peter. Skoro bi se bili ljudje zmotili in mislili, da se s tem vlakom domu popeljejo — pa iz tega ni bilo nič. Omeniti se tudi mora, da si je največ zaslug s to prireditvijo pridobil gosp. F. Grm, ki se ni bal nobenega truda; naj bode njemu in vsem, ki so kaj pripomogli, čast in prisrčna zahvala. Došel je bil tudi brzojav s sledečim pozdravom: »K današnji slavnosti vam iskreno častitam. Veseli me, da se s to prireditvijo spominjate slavnega vladike, — neizrečeno rad bi se bil osebno udeležil, pa nemogoče, v duhu bodem v vaši sredini. Pozdravlja srčno vse zbrane in kliče: Bog živi!« Karner.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Nekaj za državnozbornske volitve. Če ima grajščak tudi hišo v mestu, ali če ima meščan tudi kmetijo, ali smeta na dveh krajih voliti? Ne, vsak sme le enkrat voliti v eni volilni skupini. Grajščak voli z grajščaki, meščan pa z meščani. Če ima kdo posestva v raznih občinah, v kateri pa sme voliti? V tisti, kjer stanuje. Če pa v nobeni teh občin ne stanuje, potem voli tam, kjer največ davka plača.

Imenik volilcev. Vsak župan ima za to skrbeti, da se sestavi imenik volilcev. Vsak volilec sme ta imenik pregledati, če je vse v redu. Župan mora naznaniti, kdaj in kako dolgo bo imenik volilcev ležal v županskem uradu na ogled. Vsak volilec sme v tem času imenik pregledati, če ni kak volilec izpuščen, ali če ni kdo vpisan med volilce, ki nima volilne pravice. Če imenik ni v redu, kam gre pritožba? Ako župan spozna, da se je zmotil, lahko sam popravi imenik prvotnih volilcev in stvar je rešena. Ako se pa župan in pregledovalec imenika ne moreta sporazumeti, sme pregledovalec narediti pismo pritožbe, ki se imenuje reklamacija. Reklamacija se lahko izroči brez vsake poštna znamke tudi županu, ki jo mora v treh dneh poslati na okrajno glavarstvo. Ako tudi isto pritožbe ne reši ugodno, dovoljen je v treh dneh priziv ali pritožba na cesarskega namestnika. Kakor on odloči, to velja.

Telovadbe ne bo! Naš mestni zastop je odbil prošnjo gimnazijskega in učiteljskega

nega ravnateljstva, da se mestna telovadnica prepusti tudi za gimnazijce in učiteljsčnike. Vsled tega na gimnaziji in na učiteljsku bržkone letos ne bo telovadbe, čeprav je na učiteljsku telovadba celo obvezni predmet. Država je pozabila, za svoje šole preskrbeti posebno telovadnico. To so pravcate avstrijske razmere!

Še enkrat pozor, volilci! Brž ko župan naznani, da je imenik volilcev že sestavljen in da bo ležal na ogled osem dni, mora se eden ali več domoljubov koj drugi dan v županski urad potruditi in pregledati imenik, če ni kateri izmed naših izpuščen ali kateri od nasprotnikov vpisan za volilca, ki mu volilna pravica ne gre. Ako najdejo kako pomoto, naj to povedo županu in če imenika noče popraviti, naj brž spišejo pritožbo, katero mora župan na glavarstvo poslati, kakor smo natančneje v drugi notici razložili. Ako pa določeni čas zamudite, potem pritožbe ne veljajo več. Tudi imenika ne boste več videli, če ga v istih osmih dneh niste pregledali, ko je na ogled.

Volilci pete kurije. V peti kuriji sme voliti vsak moški državljani, ki je že 24 let star in ni iz kakih vzrokov izključen od volilne pravice ter biva v dotični občini vsaj šest mesecev. Ali je davkoplačevalec ali ne, to je vseeno.

Frankfurterca na Nemaničevi hiši. Dr. Nemanič, ki služi na našem okrožnem sodišču kot državni pravdnik, ima v Mariboru tudi hiše, ki jih je pridobil s svojo gospo. No, to bi ne bilo nič hudega. A ta dr. Nemanič — mi govorimo o njem le kot privatni osebi, ne pa kot državnem pravdniku — razobesil je na jedni hiši povodom zborovanja nemškoračnega štajarskega učiteljstva frankfurterco. O g. dr. Nemanič, kaj bi rekli Vaši slovenski predniki, ko bi vedeli, da bo njih potomec razobešal kedaj frankfurterce? Če bi ne imeli tudi nobenih drugih ozirov, vsaj spomin na prednike bi Vam moral kaj takega zabraniti!

Napad na Narodni dom. V nedeljo so dosedaj še neznani pobalini jutraj okoli 4. ure pobili pet šip v Narodnem domu. Držnost tukajšnjega nemškega lističa pa je tako velika, da si upa sumiti, Slovenci sami so pobili šipe. Vsled tega podlega natolcevanja vlada med mariborskimi Slovenci umljiva razburjenost. Upamo, da bo tukaj posegel državni pravdnik s § 302 vmes.

Osobne vesti. Naš rojak gsp. profesor Koprivšek je stopil v pokoj ter se naselil iz Novega mesta v Maribor.

Rana trgateg. Veleposestnik Viser v Hočah je dne 17. t. m. imel že trgateg v svojem novem nasadu, ki je nasajen s portugizarjem. Trgateg je bila bogata.

Pametno slovensko dekle in Štajerca. Ta vsiljivi list, ki se hoče vsakej slovenski suknji prismoliti, se je nedavno hudo opekeli. Le poslušajte: V Ornikovo pekarijo v Ptuj pride slovenska deklica, da kupi moke. No, prijazni strežaj ji nemudoma vsili »Štajerca«. Ali kako se je opekeli! — Zavedna kmetka deklica mu vrže »Štajerca« pod noge, rekoč: Fej, tega lista pa že ne vzamem. Nočem si svojih poštenih slovenskih rok omadeževati s tem, da bi »Štajerca« sprejela. Saj vem, da ga pišejo — Nemci in nemškutarji le zato, da bi nas poštene Slovence na svojo stran dobili. Sram jih bodi! Čast zavedni slovenski deklici! Slovenke, posnemajte jo!

Zopet „Štajerc“. — »Pretep«. Pod tem naslovom prinesel je Štajerc dopis o pretepu, ki se je vršil 15. dne avgusta pred cerkvijo Sv. Marka. Mi poštene kmetje surovost med mladino ne odobravamo, pa prav nam ni, da se vsak prestop v tej »giftni kroti« po svetu raztrobi. Tudi ni treba fantom posameznih vesnic po »Štajercu« naukov dajati, najmanj vam, g. dopisnik, ki ta list imenujete »naš ljubi Štajerc«. Ne, mi Markovčani tega ne priznavamo, da je »giftna krota« naš ljubi Štajerc, »tvoj Šta-

jerc« bodi, g. dopisnik, če si že tako narodno zaspan, a naš Markovski ni! Mi smo pristasi »Gospodarja«. To je naš zanesljiv narodni list. Tega pišejo sinovi našega naroda, pravi Slovenci. Nikoli ne bomo pristasi onega lista, ki je sicer poln medu in sladkostij in se nam kmetom prilizuje — pa le zato, da bi nas, poštene Slovence zaslepil in spravil pod nemško peto! Živel Gospodar! Fej Štajerc! Markovski kmet.

Vrl mož. Trgovec prinese v popravilo svojo zlato uro k zlatarju v Ptuj. Zlatar mu vrine pri odhodu »Štajerca«. »Veste kaj«, reče trgovec, »tu imate Vi svojega Štajerca, meni pa uro nazaj! Tako! Srečno!«

Slomšekova slavnost v Ljutomeru. Vse slovensko časopisje se zgraža nad ravnanjem okrajnega glavarja ljutomerskega Supanhiha, da je odvzel Sokolu zastavo. Zato je upanje opravičeno, da ta glavarjev čin ne bo ostal brez vsakih posledic. Bilo je tudi že to čudno, da se je vsem drugim društvom dovolil obhod z razvitimi zastavami po Ljutomeru, le celjskemu Sokolu ne!

Iz Bučecovec pri Ljutomeru se nam naznanja: Notarski pisar Anoscheg iz Ljutomera, ki je na primiciji gsp. Matije Slaviča polil s črnilom slovensko zastavo, je bil od okrajne sodnije v Ljutomeru obsojen na 12 ur zapora in na plačilo vse škode.

Zakaj se je Sokolu v Ljutomeru zastava vzela, nihče ni mogel umeti. A stvar se je razvozljala. Okrajni glavar je namreč poslušal županov ukaz. Ko je namreč prikorakal Sokol z razvito zastavo proti trgu, stal je poštar Mavrič na straži ter se spustil takoj na to v stanovanje k županu. Tam se je hitro skovala prošnja za odvzetje zastave. To prošnjo sv. podpisali poštar Mavrič, apotekar Švarc, trgovec Maks Henigman, usnjari Novak, dr. Namesnig (temu je tudi treba), sodar Zidarič in krčmar Strasser. Na to prošnjo ukazal je glavar odvzetje zastave. Za to se je to zgodilo skoro edno uro pozneje, kakor je Sokol prišel v trg. Zoper postopanje c. kr. glavarstva so se vložile pritožbe pri c. kr. namestniji. In če te ne bodejo pomagale, govorili bomo o marsičem v dunajski zbornici. Pa bodejte marsikaj zanimivega izvedeli o naših več ko čudnih razmerah.

Slovenskim županom! Vsi župani v okrožju mariborskega in celjskega okrožnega sodišča so dobili nalog, da do konca tega meseca sestavijo prvotne imenike porotnikov in jih potem vpošljejo glavarstvu. Župani so dosedaj premalo pazili na sestavo teh imenikov. Saj so večinoma bili le Nemci v imenikih porotnikov. Zakon pa ne zahteva znanja nemščine, ampak določa tele pogoje: Porotniki lahko postanejo možje, ki so 1. izpolnili 30. leto, 2. znajo brati in pisati, 3. imajo domovinsko pravico v kateri avstrijski občini, 4. stanujejo vsaj eno leto v dotični občini, 5. ki plačujejo neposrednega davka vsaj 10 gld. Duhovniki in učitelji ne morejo postati porotniki. Čast za slovenske občine je, ako ima veliko mož, sposobnih za porotnike. Slovenski župani, uvažujte to!

Šaleška dolina. Grdi napadi, ki so se vršili 2. septembra o priliki Kranjčeve slavnosti, so baje hudo razkačili domače ljudstvo v okolici Velenja in Šoštanja. Kmetje posebno ne morejo pozabiti Velenjske druhal, ki je pri belem dnevu metala jajca na goste. Pijana sodrga se je celo na večer zbrala in pričakovala ob cesti v Št. Ilj veleposestnika Kranjca; kamenje, ki je bilo njemu namenjeno, je zadelo kmeta, ki se je peljal na večer domov. Svojo barvo je pokazal isti dan tudi »internacionalni« mesar s svojo nadepolno, izobraženo deco. Veseli nas, da sta velenjski župan g. Ježovnik in podžupan g. Skaza jako odločna začela postopati proti tržanom, ki so s svojim vedenjem hoteli kratiti veselje vdeležencem. Tako je na pr. prvi takoj drugi dan odpovedal Jeraču dve peči, ktere je hotel naročiti; povzročila je to

Jeračka, ki je z nekim klicem razžalila naše kmetke fante, ki so jezdili pri vsprejemu na jako lepih konjih. Postopanje odločno je hvaljevredno, želeti je samo, da ostanejo naši narodnjaki pri teh načelih. Povoda imajo dovolj po tej veselici, saj so lahko opazili, da še na lastni zemlji nimajo mira pred to peščico posilincev.

Velenje. Slišali smo, da so Velenjski narodnjaki in duhovniki iz okolice naročili vrlemu županu gsp. Ježovniku, da jih oskrbuje odsihdob z vsakovrstnim dobrim mesom. Želimo samo, da bi se vsi spominjali te zaobljube in podpirali narodnega mesarja in domačo obrt; župan bode potem tudi vsakemu tem lažje postregel. Svoji k svojim!

Slovenska šola z grajščinskimi pravicami je slovenska šola na Muti, ki je, kakor znano, posestnica mutske grajščine. Sedaj je dokazala šola, da ima pravico do ribarstva po celi zgornji dravski dolini od koroško-štajarske meje sem. Erber, Ungar, Schober, Vrenčur, Sons in kakor se že imenujejo vsi nemški velemože v onem revirju, bodo torej morali jesti odslej »slovenske« ribe, ako bodo sploh hoteli ribe jesti.

V Vuhredu se snje tamburaški zbor, ki bo imel veliko pomena za ondotno slovensko družabno življenje. Ker je cela stvar v najspretnjših rokah in v najboljšem tiru, upamo kmalu veselih poročil o vuhreškem tamburaškem zboru.

O zborovanju Ciril-Methodove družbe v Marenbergu še izvemo, da se je nabralo za družbo 58 kron, katere je z izbornimi dovtipi izvalil šalivi gospod pobiratelj zborovalcem. Krasne, navduševalne nagovore so govorili gg. Smole, Breznik, Kveder. Le to se je opazilo, da se nekateri gospodje, ki bi pravzaprav morali priti, niso odzvali povabilu. Na meji mora vsak rodoljub storiti svojo dolžnost!

Iz središke okolice nam pišejo: Naključno sem prišel 9. t. m. po opravi na cerkveni trg v Grabah pri Središču. Končana je bila ravno rana služba božja. Na pol uniformirani središki občinski sluga nastopi in neko dražbo središkega posestnika oznanjuje v — nemškem jeziku. Pisano je gledalo zbrano občinstvo. Nekateri so se smejali, drugi z glavami zmajali. Jaz sem se tudi začudil, ker mi je znano, da je središki župan vrl narodnjak. Dvomim, da se je to z njegovim vedenjem zgodilo; — in če se ni, zakaj pa občinski slugi ne prepove nemško oznanjati v izključno slovenski občini. Pozor, ljudsko štetje in volitve so blizu!!

Slava slovenskim fantom! Iz ptujkega polja nam pišejo: Ljubi Slov. Gospodar! Mnogokaj lepega si že poročal svojim čitateljem, marsikatero čudovito dogodbico steknil in Slovincem povedal, a kaj takega, kar se je zgodilo pretekle dni med našimi poljanci, kaj takega, pravim Ti: živ krst bi si tega ne mogel domisliti! Nedavno se je razglasila novica, da pride dež. namestnik grof Clary v naše mesto Ptuj. Spremljal ga bode grof Attems. Skupno hočeta otvoriti novo Fran-Jožefo gimnazijo, potem se pa peljata v bližnje Haloze gledat oskodovalno in ušivo trsje. Dobro! Nas Slovence je to kaj malo zanimalo. Saj dobro vemo, gimnazija se odpre le za srečne sinove matere Germanije in za ponesrečene nemčurje, za take Slovence, ki se lastne matere sramujejo. Kaj nas take gimnazije mar? Le to nas peče, da je tudi poštena svotica slovenskega denarja šla za povečanje nemške srednje šole — a mi Slovenci še do dandanes nimamo nobene srednje šole. — In da se bodo v Halozah gledale pred vsem gorice nemških in polnemških meščanov, je itak že stara reč pri nas. A kaj čudo se zgodi! Župan Ornig nagovori jednega izmed fantov markovske župnije, naj zbere krog sebe vse vrstnike, naj jih vadi za lep banderij in 17. septembra naj slovenski fantje počastijo Claryja s svojim krasnim jahanjem. »Zakaj

pa ne«, reče dobrosrčni fant Slovenec. Ornig obljubi obed in dobro kapljico vsem jahačem. Na tihem pa se že veseli, kako lepo kolajno ali (medajlo) bode zaslužil, ker je tako mogčen in velečislani mož, da se mu pokorijo celo slovenski fantje in sosedne fane! Prva skrb je sedaj nakit za fante, lepe pasove čez rame in zastavice. Ornig gre koj s fantom ter hoče kupiti črno, rudeče in rumeno blago za nemške trikolore. Fant, prebrisane glave reče koj — »Gospod, tega mi slovenski fantje nečemo nositi. Slovenske zastave nam kupite! Župan Ornig odgovori hladnokrvno: Slovenske zastave ne smete nositi. Kaj pa mislite?! — »Če pa slovenske zastave ne smemo imeti, potem nobeden fant ne gre med jahače«, zavrne fant odločno. Ornig pa si ve pomagati iz zadrege. Hitro se odreže: »Mi nečemo ne nemške, ne slovenske, mi čemo štajarske«. (Aha, gospod Štajerc, zdaj si se izdal!) Kupi torej zelenega in belega platna cele bale, obljubi dati fantom karkoli hočejo, le 19. sept. morajo jahati. Le eno si naj še zapomnijo: »Vpričo Claryja ne smete nič govoriti; le kolikor najbolj bodite tihi. Vaša naloga je le, da jahate spremljate grofa od Ptuj v Haloze!«. Tako je poučil fante župan Ornig. Nazadnje še jim je zažugal, naj imajo celo jaharijo prav tajno, nikomur ne smejo črhiniti besedice o tem. Fantje se res pogovoré, nič hudega ne slutijo, hočejo Orniku ustreči. Le sumljivo se jim dozdeva, kaj je treba tolike tajnosti. Nekateri se obotavljajo, rekoč: »Brez slovenske zastave ne grem!«. V nedeljo 15. sept. pridpelje se Ornig z nekim drugim Nemcem iz Ptuj v vas Bukovce. Tam plača fantom in jih opazuje pri vajah. A smrtna groza ga preleti, ko Ornig in tovariš hipoma zagledata, kak se zbirajo fantje krog mladega resnega fanta, ki je prišel iz sosedne vasi ter jim nekaj z mirno besedo govori in pomen cele jaharije tolmači. Ornig malo prisluškuje — že ve — Ornig tebi je odklenkalo — glej, da kmalu izgineš. In predno se še kedo zave, že dirja ptujski župan črez slovensko ptujsko polje, da se vse za njim kadi. Slovenski fantje pa si sežejo v roke: »Jaz ne bom jahal!«. »Jaz tudi ne!«. »Mi vsi ne!«. »Hvala tebi ljubi naš mladi rojak, ki si nas pravočasno poučil. Živijo!«. Jaz pa pravim, živijo, gromoviti živijo vrlim slovenskim fantom, ki ste o pravem času hrbet obrnili nemškemu Ornigu. — Vi slovenski fantje ste vredni sto centov zlata, ker ste raje poslušali domačina, nego ptujskega župana.

Regulacija Pesnice. Iz Ptuj se nam piše z dne 19. t. m.: C. kr. namestnik grof Clary pripeljal se je včeraj v Ptuj, da je prisostvoval pri otvoritvi novega gimnazijskega poslopja in nemškega studentenheima. Cela slovesnost je imela od prvega do zadnjega nemški značaj. Konec slavnosti je bil banket v nemški »Gastwirtschaft!«. Danes sprejemal je deputacije. Okrajni zastop se mu je poklonil po načelniku gsp. J. Zeleniku, namestniku gsp. S. Ožganu, ter odbornikom gosp. dr. Jurtela in M. Brenčič. Deputacija je porabila priliko, da je razun drugih gospodarskih prašanj namestniku kot posebno nujno predložila in priporočila regulacijo Pesnice, zvišanje brezobrestnih posojil za vničene vinograde itd. Namestnik je tudi tokrat obljubil svojo podporo; ni pa pozabil pristaviti, da je denar tisti faktor, katerega za regulacijo Pesnice manjka in katerega je najtežje dobiti od finančnega ministra! Upajmo tedaj, da se bode vendar tudi za to dobil potreben denar, ako se še za druge reči dobi, in sicer od države in dežele!

Za šolo na Muti so darovali č. gg. M. Jurkovič 5 K, J. Topolnik 5 K, Neimenovan 2 K, Neimenovan 1 K, Neimenovan 2 K, Kummer 5 K. Živeli!

Poročil se je v Zagorji na Savi gospod Anton Kocuvan, naroden trgovec iz Šostanja z gospico Franjo Eibensteinerjevo, hčerko znane narodne hiše v Lokah pri Zagorju.

Zakonska sreča. Dne 18. t. m. je porodila v Slivnici žena grajščinskega vrtnarja Antona Špureja trojčke, vsi trije so fantje.

Cecilijino društvo za lavant. škofijo bo dne 3. in 4. oktobra slavilo 70. letnico cesarjevega rojstva.

Iz Celja. Samostojni nemško-slovenski gimnazijski razredi v Celju so dobili vendar javni napis. Toda napis ni samoslovenski, ampak dvojezičen. Švabsčina, ta nesrečna švabsčina!

Iz drugih krajev.

Gosp. kanonik dr. Lampe, urednik »Dom in Sveta«, je nevarno obolet. Priporočamo ga v molitev!

Slomšekova zveza, društvo za slovenske krščansko-misleče učitelje, učiteljice, katehete, vzgojitelje se je ustanovilo v Ljubljani za vse slovenske pokrajine. O tej zvezi govorili še bomo obširneje. Danes le opozarjamo na veselo dejstvo, da se je tudi krščansko misleče učiteljstvo začelo organizovati.

Presvitli knez Hugo Windisch-Graetz in njegova prejasna soproga Kristijana izročila sta meni kot bivšemu svojemu dvornemu duhovniku 100 kron za popravo župne cerkve Babnopoljske. Na tem plemenitem daru bodi visokima darovalcema izrečena srčna zahvala in Bog plati! Mihael Horvat, Babnopolje pri Rakeku.

Iz Varaždina. Vse hvale vredne so veselice na Štajarskem zlasti one, katere se prirejajo v spomin stoletnice Slomškovega rojstva. Tudi naši bratje Hrvatje nočejo zaostati. V zadnji številki »Slov. Gospodarja« smo čitali, kako krasno da so proslavljali petdesetletnico škofovanja J. J. Strossmayerja v Djakovem. A danes Vam poročam, kako slovesno so dne 7., 8. in 9. sept. obhajali vrli Hrvatje v Varaždinu svojo 25letnico pevskega društva »Vila«. Okoli 5. ure dne 7. septembra se je zbralo mnogo občinstva na kolodvoru, da sprejme g. pevce došle iz Slov. Štajarja in Hrvaške. Sprejem bil je v pravem pomenu besede veličasten, zlasti došlih nam kakih tristo pevcev s posebnim vlakom iz Zagreba. Komaj smo dočakali pol ene ure v soboto zjutraj, ko nam topiči naznani, da se bliža vlak, kateri pripelje mile nam goste. Med neštetimi živijo-klici pozdravi gsp. predsednik dr. pl. Kiš došle goste, med katerimi je bilo videti tudi pevsko društvo iz Sarajeva. Veselo smo korakali med krasno svirajočo godbo in nebrojno barvanimi lampijoni do hiše, kjer se je porodil gosp. Ivan Padovec, čigar ime je znano vsemu narodu hrvaškemu. V soboto po dokončani sv. maši v gimnazijski cerkvi sli smo nazaj v prijazno, krasno ozaljšano bajto. Zabava bila je res sijajna, govori krasni, navdušeno petje in godba. Naj vam javljam tudi to, kake bandere so vihrale te dni po Varaždinu. Nisi videl nič drugega nego hrvatske in nekaj cesarskih. Znano Vam je, da tukaj biva mnogo madžarskih in nemških židov, a ti so bili mirni, niso razobešali frankfurtarc, tudi ne ogrskih zastav, ampak hrvatske. Ni bilo čuti »hailanja«, temuč le »slava« in »živio« donelo je po prekrasni ravnini varaždinski. Kdaj bo pa pri Vas tako?

Po rokah hodil z Dunaja do Pariza je Ivan Hasslinger. Stavil je s prijatelji in znanci, da pojde na razstavo v Pariz po rokah, ker nog nima. V to svrhu si je dal izdelati poseben voziček, s katerim se je podal na dolgo pot. Sprva je mnogo pretrpel, ker mu je prah in pesek kožo na rokah pregrizel, a pozneje se je ista utrdila, kakor navadno pri bosonogih nožna in je dalje napredoval svojo pot do Pariza. Prehodil je tako 1435 kilometrov in sicer po tri kilometre vsako uro ali 30 kilometrov na dan. V 55 dnevih je prišel v Pariz. Potoma si je s prodajo razglednic in s fonografom zaslužil toliko, da mu je zadostovalo za strošek na poti, šel je z Dunaja brez vsakega novčiča.

Društvene zadeve.

Mili darovi za družbo vednega česčenja: Celje 200, Polje 16, Sv. Peter in Pavel na Ptuj 64, Cirkovci 30, Gornjigrad 30-60, Nova Štifta 9-72, Rečica 13-20, Rogatec 7-41, Devica Marija v Pušavi 24, Dobrna 40, Ptuj 34-60, Sv. Lenart pri Veliki Nedelji 3-20, Žitale 40 K, Sv. Jurij na juž. žel. 50-88, Veržeje 5 K, Sv. Anton v Slov. gor. 7-24, Kapela pri Brežicah 10 kron.

Za dijaško kuhinjo so darovali: gospa Marija Roškar 6 K, g. stolni prošt Jožef Flek in gosp. župnik Franc Slavič po 10 K, č. g. duh. svet. Jaušovec 10 K. Spominjajte se dijaške kuhinje!

Zahvala. »Čitalnica« in »Slovensko pevsko društvo« v Ljutomeru izrekata vsem, ki so se udeležili Slomškovih slavnosti dne 8. septembra t. l., osobito slavnostnemu govorniku, Celjskemu Sokolu, Zvezi gasilnih društev oziroma gasilnim društvom iz ljutomerskega, gornjeradg. in ormoškega okraja, strelskemu društvu v Vržeji in veteranskemu društvu v Švetinjah, dalje vsem damam, vsem darovalcem doneskov, med tem v prvi vrsti slavni ljutomerski posojilnici, vsem tržanom ljutomerskim, ki so z zastavami okrasili svoje hiše ter sploh vsem, ki so darovali na kakoršni koli način svoj trud in delo za dosego veličastne slavnosti, najiskrenejšo zahvalo. — Rodoljubljen spomin na to lepo slavnost bodi vsakemu vdeležencu najlepše plačilo!

»Čitalnica« in »Slovensko pevsko društvo« v Ljutomeru.

Ljutomer, dne 15. sept. 1900.

Za obe društvi kot tajnik: Čeh.

Listnica uredništva: Griže pri Celju: V izvlečku priobčimo prihodnjic! — Iz potovanja: Zakaj se ne podpisete? Mi moramo vedeti ime, kajti vedno se nam je treba bati, da nas kdo mistificira. — Ptuj: Prav je tako! Claryju Slovenci ne smemo delati ovacij! Kar je storil Čehom in kako se obnaša proti Slovincem, to nam more biti vedno pred očmi.

Gospodarske stvari.

Saleščani, pozor!

Tudi pri nas, v šostanjskem okraju so letos sadni vrtovi izvanredno blagoslovljeni. Vsako drevo je tako obloženo z lepo razvitim sadjem, da se veje upogibajo do tal in lomijo zaradi silne teže. Ta ugodna sadna letina napotila je odbor sadjarskega in vinarskega društva za šostanjski okraj, da je sklenil, prirediti letos, in sicer 20. dne septbra. ter 1. dne okt. v Šostanji sadno razstavo.

Ta razstava bode zelo velike važnosti za naše sadjarje, posebno pa še za naše kmete. Vseposvodi se gibljejo in si prizadevajo povzdigniti umno sadjarstvo. Tu in tam se vidijo prelepi, novi nasadi sadnega drevja, tu in tam se že pridela obilo zlahtnega namiznega sadja. Le pri nas smo držali roke križem; med tem, ko so drugod shranjevali lepe svote za fino, namizno sadje, izpečevali smo mi večinoma le slabo robo za male denarje. Tudi pri nas je sicer precej sadjarjev, ki so tako srečni, da imajo v svojih sadunosnikih že plemenita drevesa, ki dajejo fino namizno sadje, kakoršno se lahko in drago proda. Toda večina naših kmetov se je dosihmal malo brigala za sadjarstvo. Ako so zanemarjena in mršava drevesa obrodila sad, no, tedaj se je gospodar sicer spomnil na nje, da je vkiatil in otresel, kar je prirastlo. Sadna drevesa se niso skoraj prav nič oskrbovala, a cepile so se večinoma tiste vrste, kakoršne so razmnoževali naši predniki pred sto in sto leti, navadno sladke in malovredne, za kakoršne kupci ne marajo. Ali vendar je naša Šaleška dolina tako pripravna za sadjarstvo, kakor le malokateri drugi kraj slovenskega Štajerja. Tukaj zamore vspevati tudi najfineje sadje,